

FONAMENTS (CONCEPTES INTRODUCTORIS)

Sumari

Fonaments (Conceptes introductoris)

1 Ciència

 Concepte

 Quan és veritat una teoria? (Criteris de científicitat)

 El progrés de la ciència

2 Recerca

 2.1 Tipus de recerca

 2.1.1 Segons els objectius

 2.1.2 Segons la seva aplicabilitat: bàsica - aplicada

 2.1.3 Segons la seva naturalesa (o mètode d'anàlisi): qualitativa - quantitativa

 2.1.4 Segons el control exercit sobre les variables

1 CIÈNCIA

1.1 Concepte

"Modo de conocimiento que aspira a formular mediante lenguajes rigurosos y apropiados (...) leyes por medio de las cuales se rigen los fenómenos."
(Ferrater, 1981)

“Conjunto de conocimientos racionales, ciertos o probables, obtenidos metódicamente, sistematizados o verificables, que hacen referencia a objetos de una misma naturaleza.”
(Millán Puelles. Fundamentos de filosofía. Madrid: Rialp, 1962, p. 174).

"Science signifies ... the existence of systematic methods of inquiry, which, when they are brought to bear on a range of facts, enable us to understand them better and to control them more intelligently, less haphazardly and with less routine."
(John Dewey, 1927, citat per C. C. Williamson a *The library quarterly*, 1931)

"It is an intellectual act that begins with the asking of a question (emerging from an awareness of one's ignorance) and progresses through the critical examination of evidence that is both relevant and reliable to the revelation of truth that is generalizable and universal".
(Shera, 1964: 144)

Comentaris:

1.2 Quan és veritat una teoria? (Criteris de científicitat)

- Empirisme (positivisme, verificacionisme, realisme)
- Falsacionisme (convencionalisme)

Bunge (1985) considera altres criteris de científicitat:

- Tautològic: la ciència és el que fan els científics
- Consensual: unanimitats
- Pragmatista: criteri que confón ciència i tècnica
- Formalista: matematització
- Metodologista: ciència és allò que s'aconsegueix amb el mètode científic (condició necessària però no suficient).

1.3 El progrés de la ciència

- Progrés quantitatiu
 - Progrés qualitatiu
- Concepte de paradigma: marc conceptual dominant.

2 RECERCA

"En su más amplia acepción, la investigación es una búsqueda sistemática de conocimiento." (Busha, 1990:3)

"Research is used broadly to mean any systematic and formal effort (basic or applied) to create new knowledge or produce new information." (McClure-Bishop, 1989: 128)

"Research is best conceived as the process of arriving at dependable solutions to problems through the planned and systematic collection, analysis, and interpretation of data." (Powell, 1997: 2, citant Mouly, 1978:12)

"Research is a systematic, formal rigorous and precise process employed to gain solutions to problems and/or to discover and interpret new facts and relationships." (Waltz, 1981, p. 1, citat per Cano)

"Research is any inquiry which is carried out, at least to some degree, by a *systematic method* with the purpose of eliciting some *new* facts, concepts or ideas." (Peritz, 1980: 251)

"La investigació és un procés crític per a fer preguntes sobre el món i intentar respondre-les." (Dane, 1997:29)

Comentaris:

Quan es pot parlar d'una línia de recerca original?

(Bunge, 1985: 26)

- Investiga vells problemes de noves maneres.
- Investiga problemes nous.
- Examina críticament els resultats d'investigacions anteriors.
- Dissenya noves línies d'investigació.

2.1 Tipus de recerca

2.1.1 Segons els objectius

- Exploratòria
- Descriptiva
- Explicativa (correlacional)
- Predictiva (descripció, explicació, predicció)
- Orientada a l'acció

2.1.2 Segons la seva aplicabilitat: bàsica - aplicada

- Recerca bàsica (pura, teòrica, científica)

“Aquellos estudios realizados para conseguir la comprensión total de un fenómeno sin tomar en consideración como se aplicarán los resultados.” (Busha, 1990)

“Està relacionada amb dilucidar conceptes i les seves relacions, hipòtesis i teories i no està necessàriament relacionada amb problemes tècnics o pràctics.” (Vickery, 1975: 158)

- Recerca aplicada (pràctica)

2.1.3 Segons la seva naturalesa (o mètode d'anàlisi): qualitativa - quantitativa

- Recerca quantitativa (positivista)

Els mètodes quantitativs persegueixen la descripció i explicació dels fets, processos i fenòmens de la realitat de tal forma que es puguin arribar a formular unes generalitzacions que tenen existència objectiva.

- Recerca qualitativa (naturalista, fenomenològica)

Els mètodes qualitatius s'orienten a l'observació de fenòmens des de la perspectiva dels que hi estan involucrats i intenten comprendre els fets, processos i fenòmens des del punt de vista de la persona que els experimenta.

2.1.4 Segons el control exercit sobre les variables

Característiques essencials:

- Manipulació de la variable independent (VI) en una altra variable dependent (VD), neutralitzant o eliminant l'efecte d'altres variables (externes) que poden tenir influència però que no es vol que en tinguin. Control VI estranyes.
- Existència de grups d'experimentació (rep el tractament) i de control, escollits aleatòriament.

- Experimental (control alt)
- Quasiexperimental (control mitjà)
- Ex post facto (control baix)

La relació entre les variables ja s'ha produït amb anterioritat i l'investigador només en pot registrar les mesures.

- Observació sistemàtica (no hi ha control)

2.1.4 Segons el tractament de la variable temps

Permet classificar-los segons com s'hagi planificat la recollida d'informació.

- Longitudinals

La informació és recollida dues o més vegades, vol analitzar l'evolució dels fenòmens que s'investiguen, al llarg del temps.

- Anàlisi de tendències: Vol descriure l'evolució de la població total, no només d'una part. P.e. comparar censos de població.
- Anàlisi de cohorts (promoció, quinta): Interès en l'evolució d'una part de la població (cohort) que comparteix una mateixa característica. P.e. l'edat: persones nascudes el 1962; doctorats el 1970, persones que han treballat en biblioteques públiques, etc.
- Anàlisi de panell: Evolució d'uns determinats individus que van ser escollits a l'inici de la recerca.

- Seccionals o transversals

La informació és recollida en un únic moment.

P.e. característiques de població en una data determinada

Bibliografia

- Bunge, M. *La investigación científica: su estrategia y su filosofía*. 2ª ed. corre. Barcelona: Ariel, 1989.
- Bunge, Mario. *Pseudociencia e ideología*. Madrid: Alianza, 1985.
- Busha, Charles H.; Harter, Stephen P. *Métodos de investigación en bibliotecología: técnicas e interpretación*. México: Universidad Nacional Autónoma de México, 1990.
- Dane, Francis C. *Mètodes de recerca*. Barcelona: Universitat Oberta de Catalunya, 1997. 429 p. (Biblioteca Oberta, 5).
- Ferrater Mora, J. *Diccionario de filosofía*. 3ª ed. Madrid: Alianza, 1981. 4 vol.
- Glazier, J.D. "Qualitative research methodologies for library and information science: an introduction". En: Glazier, J.D.; Powell, R.R. *Qualitative research in information management*. Englewood: Libraries Unlimited, 1992. p.1-13.
- Goldhor, Herbert. *An introduction to scientific research in librarianship*. Urbana: University of Illinois, 1972. 201 p.
- Gorman, G.E.; Clayton, Peter. *Qualitative research for the information professional: a practical handbook*. London: Library Association, 1997. 287 p.
- Icart, M. Teresa; Fuentelsaz, C.; Pulpón, Anna. *Elaboración y presentación de un proyecto de investigación y una tesina*. Barcelona: Edicions de la UB, 2000. 139 p. (Textos docents, 190)
- Järvelin, Kalervo; Vakkari, Pertti. "Content analysis of research articles in library and information sciences", *Library and information science research*, 12, 1990, p. 395-421.
- Kumar, Ranjit. *Research methodology: a step-by-step guide for beginners*. London [etc.]: Sage, 1999.
- Losee, Robert, M.; Worley, Karen A. *Research and evaluation for information professionals*. San Diego [etc.]: Academic Press, 1993. 239 p.
- Mann, Peter. "Quantitative research". En: *Research methods in library and information studies*. Ed. by Margaret Slater. London: Library Association, 1990. p. 46-61.
- Powell, Ronald R. *Basic research methods for librarians*. 3rd ed. Greenwich; London: Ablex, 1997. 280 p.
- Vickery, B.C. "Academic research in library and information studies", *Journal of librarianship*, 7 (3), July 1975, p. 153-160.